

**XXXI. ročník celonárodního festivalu
křesťanského divadla Gorazdov Močenok**

č. 3

Festivalový spravodaj

SLOVO REDAKTORA

foto: Michal Lašut

Milí čitatelia, milé čitateľky, nadšenci kresťanského umenia,

je to neuveriteľné, ale DNES je ten deň, keď porota vyhodnotí festival. V čase, keď píšem tieto riadky, je náš/váš festival práve „v polčase“. Niektoré súbory už svojej predstavenia úspešne odohrali, iné na svoju prezentáciu ešte len čakajú. Všetci, ktorí sa zapájame do organizácie, dúfame, že sme si na druhý polčas nechali dostatok síl a že záverečné vyhodnotenie prinesie súborom i divákovi radosť.

Napokon, práve radosti bolo v doterajších predstaveniach akosi málo. Bolo v nich viac otázok, obáv, krehkosti. Radosť napriek tomu

nášmu festivalu nechýba. Teší ma záujem divákov, otvorený dialóg s účastníkmi tvorivých dielní, príjemná a konštruktívna debata pri hodnoteniach súborov. Tešia ma prúdy „živej vody“, ktoré pramenia nielen z divadla, ale i sprievodného programu a najmä z každodenných sv. omší v sprievode hosťujúcich speváckych zborov.

Na prvom mieste sa umiestni len jeden divadelný súbor. V tejto chvíli ešte nevieme, ktorý. Vieme však, že všetky divadelné predstavenia na Gorazdovom Močenku sú cenným svedectvom, že aj vo chvíľach, keď Boha nevidíme či dokonca o ňom pochybujeme, túžime po stretnutí s Ním. Prajem nám všetkým, aby v tej túžbe bolo viac nádeje a radosti a menej strachu a bolesti.

Verím, že k tomu po vyhodnotení a večernej sv. omši prispeje aj koncert Simy Magušinovej.

- doc. Zdenka Pašuthová, ArtD. -

DALI SA NÁM NAPIŤ

Rozhovor s celebrantom Mons. ThLic. Mariánom Dragúňom

Počas Vašich štúdií ste študovali aj Slovenské dejiny. Preto ani dejiny sv. Gorazda sú Vám isto neni cudzie. Ako teda vidíte z hľadiska dejín tohto svätca?

Vieme, že sv. Gorazd patrí k významným postavám našich duchovných dejín, nakoľko bol muž spomedzi domáceho slovenského obyvateľstva. Myslím si, že patrí k trochu zabudnutým postavám našich národných a duchovných dejín. Bolo by vhodné venovať mu viac priestoru predovšetkým vo vyučovacom procese, aby naše mladé generácie vnímali svoje duchovné a kultúrne korene. Je vhodné, aby sme tieto osobnosti pripomínali aj my kňazi, aby sme sa viac modli k svojim národným svätcom.

Vieme, že máte zverené šírenie úcty k Františkovi a Tomášovi Munkovcom, ktorí sú kandidáti na blahorečenie. Prečo práve títo dvaja – otec a syn, boli vybraní ako kandidáti?

Celá rodina Munkovcov (rodičia František a Gizela a ich dvaja synovia Tomáš a Juraj) zomreli počas druhej svetovej vojny v r. 1945 v koncentračných táboroch. Ako kandidáti blahorečenia sú iba otec František a najstarší syn Tomáš, pretože iba v ich prípade máme hodnoverné informácie o posledných mesiacoch ich života, ako aj o ich smrti zastrelením. Tieto informácie sú potvrdené očitými svedkami, ktorí prežili väzenie koncentračného tábora.

Aký odkaz máte pre festival?

foto: Michal Lašut

Je veľmi potrebné organizovať podobné podujatia, pretože viera a zdravá kultúra postavená na autentických morálnych hodnotách a nie pseudohodnotách prispievajú k rozvoju národa.

Pán Boh zaplať za rozhovor.

- Peter Šuvada -

NAZRELI SME...

... do tvorivých dielní

foto: Michal Lašut

Do zákulisia tvorivej dielne dramaturgie a divadelnej kritiky sme zavítali s otázkou, aké očakávania mala od dielne jej lektorka doc. Zdenka Pašuthová. Odpovedala nám: „Na festivalové tvorivé dielne chodievam prakticky bez očakávaní, pretože publikum na festivaloch býva rôzne a nie vždy všetci môžu byť v rámci celej dielne a keď je to rozložené na tri dni, program sa dá prispôbiť. Nemala som veľa ľudí, bolo päť účastníčok, ale boli veľmi tvorivé a boli veľmi fajn. Debaty s nimi

boli prínosné, dúfam že aj pre nich a pre mňa určite. Prvý deň sme sa vlastne zoznamovali s tým, kto čo v divadle robí, aké sú jeho kompetencie, pretože dramaturgia je vlastne tá činnosť, ktorá keď sa urobí dobre, tak ju nevidno, ale keď sa urobí zle, tak to práve vidno. Takže dramaturgia je trošku taká neviditeľná, účastníčkam som najskôr objasnila, že asi o čom sa budeme rozprávať.

Divadelná kritika by mala byť založená práve na poznaní tvorby, na kompetenciách jednotlivých tvorcov. Druhý deň sme si robili taký simulovaný projekt, že keby Gorazdov

Močenok, ako festival, chcel dramaturgický projekt, čo by sa dalo do festivalu zapojiť, nejaké exteriérové predstavenia, tak sme si robili taký výskum histórie Močenka a práve kresťanských osobností tohto zázemia, kde sa nachádzame. Podľa mňa je veľmi dôležité byť tu a teraz a práve dramaturgia ponúka veci, ktoré sa týkajú daného publika a mala by byť veľmi adresná. Posledný deň dielne sme sa pozreli na dramatické texty a učili sa odlišiť, či je text viac literárny alebo divadelný.“

- Jana Nováková -

PREDNÁŠKA A VÝSTAVA: Výstava samizdatov a krátka prednáška Jána Šimulčíka o totalitnom režime (pod záštitou Múzea totality v Seredi)

foto: Michal Lašut

Po sv. omši sa v kostole sv. Klimenta konala prednáška o totalitnom režime s Jánom Šimulčíkom. Aj napriek krátkemu časovému priestoru na hlavný výklad sa mohli prítomní viac dozvedieť pri osobnom rozhovore s ním. Súčasťou prednášky bola aj výstava samizdatov, ktoré predstavil Miloš Majko z Múzea totality v Seredi, pod záštitou ktorého bola celá prednáška. So sebou priniesol na ukážku vzácne historické artefakty, ktoré v totalitnej dobe slúžili na tlač zakázanej literatúry.

Pozitívne ohlasy prítomných na prednášku potešili nie len autorov, ale aj organizátorov.

- Peter Šuvada -

REFLEXIE

DS NA SKOK, Raslavice: HNIEZDO

foto: Michal Lašut

Monodráma Divadla Na Skok z Raslavíc prináša nástojčivú divadelnú výpoveď o viac ako potrebe o bytostnej túžbe, ktorú chce naplniť každý človek. Napriek príletom, odletom, preletom, zletom či obletom, všetci vedome i nevedome hľadáme hniezdo – domov, prijatie, Martin Heidegger by povedal zmysluplný pobyt nášho bytia na svete. Očakávane neočakávane chceme naplniť náš vnútorný smäd. Hľadáme lásku a prijatie a všetky ostatné vzorce nášho správania či obmedzenia súvisiace so svetom dospelých, čo dali prvé akordy

nášho života determinujú náš ľudský príbeh.

Asi najmarkantnejším konfliktom monodrámy Hniezdo je ten najčastejší, ktorý sme

foto: Michal Lašut

bytostne prežili všetci – nedorozumenie, nepochopenia, zranenia plynúce z odlišného vnímania sveta. Hoci sa nám zdá, že hovoríme rovnakým jazykom, práve z neho vyplývajú tie najzásadnejšie nedorozumenia. Slová majú nepredstaviteľnú energiu a dokážu zachrániť i zničiť človek oveľa rýchlejšie ako akékoľvek najmodernejšie zbrane.

V príbehu mladej ženy, ktorá hľadá svoje miesto na svete, hniezdo, kde by sa cítila prijatá a milovaná presvedčivo a sugestívne stvárnila Anežka Hudáčková. Veľmi statočne zápasila s textom – kolážou, ktorý jej v niektorých okamihoch

javiskového bytia nedával plnohodnotné možnosti. Postavy jej rodičov, ktoré do príbehu čiastočne vstupovali vyznievali skôr tézovito ako uveriteľne. Najbytostnejšie pôsobili vzťahy

vyhnala či sa bála zranenia. V mnohých stážky, prjejšla táto nysocenéja dišiel dverón koncom, s náznakom hľadania a snahou láskou naplniť zmysle vlastného bytia...

Nie smútok, ale istý druh bolestnej nádeje nás na záver presvedčil, že má význam zápasiť s prekážkami modernej civilizácie, ktorá prekonala všetky vzdialenosti, ale nevytvorila žiadnu blízkosť.

Hniezdo, domov a blízkosť sú kategórie, ktoré aj keď nás neraz presahujú je dôležité kvôli nim riskovať všetko.

- doc. Mgr. Martin Timko, ArtD. -

Staromestské divadlo Milénium, Košice: ZO ŽIVOTA HMYZU

foto: Michal Lašut

Cesta košického divadla Milénium do Močenku by bola plnohodnotným námetom na trochu čiernu divadelnú komédiu. Jej pointa prišla tesne pred predstavením v podobe oznamu o úraze herečky na schodisku v Kultúrnom dome.

Košičania i napriek tomu hrali. Schopnosť zahrať predstavenie so záskokom na poslednú chvíľu a to tak, aby zmena nebola priveľmi viditeľná, je naozaj kumšt. Toto rozhodnutie – okrem iného – svedčí o súdržnosti a vzájomnej dôvere členov súboru, ale i o zodpovednosti voči usporiadateľom festivalu a divákovi.

V druhého festivalového dňa išlo už o druhý titul českej klasiky na močenskom javisku. Po báchorke Josefa Kajetána Tyla (Strakonický gajdoš) sme mali možnosť vidieť komédiu bratov Čapkovcov Zo života hmyzu. Tento titul hrávali divadlá nielen tesne po jeho vzniku, ale pravidelne sa objavoval aj neskôr na českých i slovenských profesionálnych scénach. Kuriozitou z dejín slovenského divadla je, že práve v Košiciach ho zájazdová scéna Slovenského národného divadla (tzv. Marška) uviedla skôr ako v bratislavskom SND (pre milovníkov výtvarného umenia dodajme, že scénografiu vytvoril predstaviteľ košickej moderny Fratišek Foltýn). Ďalšie obdobia a inscenácie nadčasovosť tejto hry len potvrdili.

Čapkovci totiž napísali výstižné podobenstvo, v ktorom obrazy zo života hmyzu zrkadlia obrazy zo života ľudí: svet, v ktorom sa živé bytosti nezriadené pária, kde sa kradne nahonobený kapitál, kde sa zabíja a vedú sa zničujúce vojny. Takýto nadčasový a kvalitný text bol pre súbor spoľahlivou oporou.

Divadlo Milénium má aj ďalšiu veľkú výhodu – jeho súbor sa skladá z hercov a herečiek viacerých generácií, ktorých divadlo nesmierne baví, a ktorí sú typovo rôznorodí. Za veľmi výnimočný dar sa dá pokladať dámska časť súboru, pretože herečky sú nielen typovo zaujímavé, ale majú aj dar stvárniť komediálne postavy – s chuťou a vtipom vytvoriť „nedôstojnú“ a „neelegantnú“ chrobač.

Úskalím predstavenia je nateraz jeho nejednotný štýl, či už hovoríme o herectve, výtvarnom riešení alebo využívaní hudby. Režisér a jeho zverenci ponúkli množstvo nápadov, ktoré však inscenáciu v konečnom dôsledku rozdrobili. V príbehu motýľov tak vidíme poéziu a objektové divadlo s kolieskovými korčuľami, v obraze o „hovniváloch“ sa zas pracuje s výrazným kostýmom, ktorý vtipne deformuje podobu tela, v závere inscenácie, keď sa odohrá vojna mravcov, je pôvodne takmer prázdna scéna zaplnená množstvom azda i zbytočných rekvizít. Ak by tvorcovia dokázali štýl výtvarného riešenia zjednotiť, alebo, naopak, ešte viac a zámerne odlišiť v jednotlivých obrazoch, predstaveniu by to nepochybne veľmi pomohlo. Podobne je to aj s herectvom, kde vyznenie oslabila rôzna miera práce s nadsázkou a komediálnosťou.

Napriek výhradám, ktoré odzneli aj v rámci hodnotiaceho stretnutia s členmi poroty, divadelný súbor Milénium priniesol do Močenka nesporné kvality. Medzi ne patrí už spomenutý vhodný dramaturgický výber, neobyčajná súdržnosť a spolupráca, ale najmä radosť z hry a tvorivosti.

Neostáva iné, len týmto hosťom zaželať, aby im to vydržalo. A nám, aby sme mali možnosť vidieť, ako ich tvorba umelecky rastie a dozrieva.

- doc. Mgr. Martin Timko, ArtD. -

foto: Michal Lašut

OTVORENE O TVORBE

Otvorene o tvorbe s Potulným dividlom J+T

Ako vznikol názov vášho divadla, teda Potulného dividla, nad ktorým sa nepochybne zadiví ne jeden divák?

Veľmi jednoducho a spontánne. Keďže nie sme kamenné divadlo a nemáme ani žiadny kultúrny dom, v ktorom by sme mohli pravidelne hrať, tak sa potulujeme po iných kultúrnych inštitúciách. Hráme divadlo pre divákov aj diváčky – veď pre koho iného by sme už mali hrať – a tí sa dívajú a často sa divia, na čo sa to vlastne dívajú. Pretože divadlo je zázrak a je div, že prežilo všetky morové rany, štátne aj kráľovské zriadenia a najmä všetky – izmy.

Vo vašom repertoári sú prevažne variácie slovenských rozprávok. Ako a prečo sa medzi ne dostal aj príbeh pôvodne zo Španielska?

V našom repertoári máme predstavenia pre deti aj pre dospelých a všetko sú pôvodné slovenské texty, ktoré si tak trochu robia srandu z našich slovenských neudov. Ved' kto by si už mal robiť srandu zo Slovákov ak nie Slováci? V poslednom období sa pokúšame, snád' nie až tak beznádejne, robiť autorské divadlo s pôvodnými piesňami. V Donovi Kychotovi je toho Cervantesa ako šafránu, skôr je to príbeh o tom, že robiť divadlo je častokrát boj s veternými mlynmi. A o tom, že snívať treba, pretože sny sú to jediné, čo nám nikto nemôže zakázať ani ukradnúť.

foto: Vojtech Lihan

Ako vnímate svoju tvorbu vo vzťahu k Stvoriteľovi a kresťanským hodnotám?

Ako hovorí náš Don Kychot na konci inscenácie:

„Ak chce človek spočinúť s čistým štítom pred posledným súdom, mal by sa ako človek správať k ľuďom.“

V rámci kresťanských hodnôt je toto azda to najmocnejšie pravidlo. Nečiniť inému, čo nechceme, aby bolo činené nám.

Pre koho je určená vaša tvorba a s akou spätnou väzbou na ňu sa stretávate?

Naša tvorba je určená pre všetkých. V rozprávkach sa snažíme prihovoriť aj rodičom, aby nemuseli sedieť na predstavení nasilu so svojimi ratolesťami. Na predstaveniach pre dospelých sa zase prihovárime aj deťom. Lebo tie naše dnešné deti, sú častokrát vnímavejšie ako dospelí. Sme len rozprávači príbehov, a to je niečo, čo sa ľudstvu zatiaľ ešte nezunovalo. A snád' ani nezunuje.

Čo očakávate od účasti na festivale Gorazdov Močenok 2023?

Vnímavé publikum a priestor pre prezentáciu našej tvorby.

- doc. Zdenka Pašuthová, ArtD. -

OTVORENE O TVORBE

Otvorene o tvorbe s Annou Tomašítkovou (režisérkou inscenácie Dedko a ja, študentov Akadémie umení v Banskej Bystrici)

foto: Rebeka Bizubová

Pre svoju inscenáciu ste si zvolili zaujímavú predlohu, text pre deti, ale so závažnou témou smrti a pomínutelnosti. Ako a prečo ste si vybrali tento text?

Dostala som sa k štúdiu, ktorá porovnávala talianskych a slovenských autorov pre deti. Jeden z autorov bol Roberto Piumini a jeho dielo. Vybrala som si tento text, pretože smrť je súčasťou života. Zdalo sa mi zaujímavé o nej hovoriť s deťmi, ale slovo smrť pri tom vlastne nikdy nepoužiť. A lákavé bolo pre mňa aj to, že táto kniha ešte nebola na Slovensku divadelne spracovaná.

Táto vážna medzigeneračná téma osloví určite nielen deti, ale aj celé rodiny (je pre tzv. rodinného diváka). Je pre vás rodina dôležitá ako cieľová skupina vašej tvorby?

Rodina je miesto, kde rastie človek v človeka a v týchto časoch je ohrozená. Potrebujem ju podporovať. Deti sú veľmi krehké a rodičia nároční... Skĺbiť toto všetko šalamúnsky do divadelného diela, aby mohli byť všetci spokojní, je pre mňa dôležité.

Čo vám pri tvorbe robí najväčšiu radosť? A čo naopak starosti?

Radosť mi robí vkladanie informácií pre dospelých do diel pre deti a tvorba hudby. Starosti sú iba peniaze.

Ako sa vám tvorilo na akademickej pôde?

Na akademickej pôde som dostala priestor, kde som mohla podporiť vieru v samu seba.

Odkiaľ a kam by sa mala uberať vaša tvorba?

Z nenápadná do rôznorodého nápadná a medzitým ponúknuť veľa radostných a farebných a vtipných a hudobných a smutných diel deťom.

Aké hodnoty by ste chceli odovzdať divákovi?

Obyčajné veci, dennodenný život, slobodu v rešpekte, úcte a radosti, múdrosti a láske...

PROGRAM FESTIVALU

Sobota 29. júl 2023

9.00 - 10.15 Tvorivé dielne

10.30 Potulné divadlo J+T, Medzibrod: DON KYCHOT * (réžia Juraj Haviar a Tomáš Pohorelec) 60´

14.30 Študenti Akadémie umení, Banská Bystrica: DEDKO A JA * (réžia Anna Tomaštková) 70´

16.30 Vyhodnotenie festivalu

19.00 Sv. omša (Kostol sv. Klimenta, Močenok)
celebrant: vdp. Pavol Kruták, SVD
spieva: Spevácky zbor Cantate Deo, Galanta Hody

20.30 Koncert - Sima Magušinová (pred Kostolom sv. Klimenta, Močenok)

Nedeľa 30. júl 2023

9.30 Pontifikálna sv. omša (Gorazdov)
celebrant: J. Ex. Mons. František Rábek, ordinár OS a OZ SR
spieva: Spevácky zbor Chorus Salvatoris pod vedením Róberta Mésároša
organ: Ema Demeterová

CYKLOPÚŤ DO GORAZDOVA

V nedeľu 30. júla o 8.30 prebehne štart cyklopúte do Gorazdova.

Cyklisti sa stretnú pred sochou sv. Gorazda v areáli obecného úradu a pokračovať budú do Gorazdova, kde sa zúčastnia pontifikálnej sv. omše.

- Mgr. Peter Sýkora -

ANKETA (NA ČO SA TEŠÍTE?)

„Ak sobotňajšie domáce práce dovoľia a stihnem všetko, tak by som sa pozrela na študentov Akadémie umení z Banskej Bystrice, ale škoda, že doobedňajšie divadlo nevidím, Don Kychot, podľa ocenení, čo získal, to musí byť dobré. A samozrejme, že večer si vypočujem koncert Simy Magušinovej, to je výborná speváčka, môžu nám ju závidieť. Tam musím byť. Jej pesničky rada počúvam, spievam si ich.“ radovala sa návštevníčka festivalu Mária.

Veriaca Helena prejavila radosť z toho, že do našej obce zavíta vdp. Pavol Kruták, ktorý v našej farnosti pôsobil. „Určite si prídem vypočuť kázeň v jeho podaní a posilním sa liturgiou.“

- Jana Nováková -

MOJA DNEŠNÁ KVAPKA...

„Ako odhalenie svojej duše, tak mi pripadal výkon mladej herečky v hre - monodráme Hniezdo, uvažovanie nad zmyslom života je ťažká téma, ale niekedy potrebná,“ povedala diváčka Eva a pokračovala: „čakala som ale niečo veselšie, a veru v ďalšom programe som sa nesklamala, Gajdoš bol veselý, komediálny. To ich nárečie bolo veľmi tvrdé, vyzeralo ako trnavské. Ale pokiaľ viem, herci boli z Púchova, zaujímavé. Bolo to príjemné, také ľudové, nekomplikované, no bolo to fajn, nasmiala som sa, je tam írečitý humor. Občerstvilo ma to.“

„Stretnutie s duchovne naladenými ľuďmi vždy človeka nasmeruje k lepšiemu, taký som mala pocit po dnešnej svätej omši. Kázeň bola prekrásna a kapela hrala báječne, mne to dalo boží pokoj do duše a som rada, že som mohla byť pri tom. No ešte pred ňou som si vypočula slovo k tej výstave, čo je v kostole, sú tam zaujímavé fotografie, pekne spracovaná história.“ priblížila nám Gertrúda.

Erika, jedna z návštevníčok predstavenia Zo života hmyzu, si pochvaľovala, že známy príbeh, ktorý poznala z povinného čítania, jej v tejto inscenácii divadelníci znova pripomenuli a veru nič nestratil zo svojho posolstva a bohužiaľ, bol vysoko aktuálny témou vojny pripomenutím súčasnej neľahkej politickej situácie.

- Jana Nováková -

Výstava fotografií Človek a Viera
foto: Michal Lašut

foto: Michal Lašut

foto: Michal Lašut

FESTIVAL ORGANIZUJÚ:

Redakčná rada: Bc. Peter Šuvada, doc. Zdenka Pašuthová, ArtD., Jana Nováková

Jazyková úprava: Oľga Pappová

Grafická úprava: Kristína Hodásová

Tlač: PC-technik Močenok

Vydavateľ: Obec Močenok ©2023

Náklad: 100 ks

v elektronickej podobe dostupné na: www.krediv.sk

Všetky práva vyhradené

HLAVNÍ ORGANIZÁTORI

Obec Močenok

OZ Krediv

RKFÚ Močenok

SPOLUORGANIZÁTOR

FESTIVAL PODPORILI:

TV Močenok

Obec Cabaj-Čápor

Biskupstvo Nitra

ZÁPADOSLOVENSKÁ
VODÁRENSKÁ
SPOLOČNOSŤ, a.s.

RÁDIO MÁRIA
SLOVENSKO

Stavebno - montážna firma

Staré divadlo
Karola Spišáka
v Nitre

NEZÁVISLÉ INTERNETOVÉ NOVINY

Ing. Elena Jablonická, Bratislava
Poľnohospodárske družstvo Močenok
BERA, s.r.o., Rastislav Benčík
MARFIL, s.r.o., Ján Šilák, Cabaj-Čápor
AGRANIA, s.r.o., Ing. Radošovský
Pekamo s.r.o. Močenok, Ing. Rastislav Murgaš
Fundácia Jána Chryzostoma kardinála Korca. Biskupstvo Nitra
Pri mont ms, s.r.o. Šimon Slamka, MAppSc
HSH, s.r.o., Ing. Timotej Husár, CSc., Veľké Zálužie
Dolina spol. s.r.o., Ing. Vladimír Palo, Cabaj-Čápor
Vagas, s.r.o., Miroslav Vagunda
Ladislav Sabo, Močenok
rodina Horváthová, Rokošova III. 328/20
EIZEN s.r.o., Úzka 985/2, Močenok
Tibor Rábek – TIBI, B. Klucha 17, Močenok
ELSA s.r.o., Močenok
PRO MONT MS, B. Klucha 4/1, Močenok
Peter Pápay – Vinárstvo, Cintorínska Močenok
Marián Švondra, Chalupy Močenok
Jaroslav Pillár – PILLBUS, s.r.o. Močenok
PZ Zálesie Močenok
PS Močenský háj – Močenok
Rodina Režová, Rokošova, Močenok
Penzión ANUP, Ivan Sklenár, Močenok
Mäsovýroba Pata, s.r.o.

Realizované
s finančnou podporou
Nitrianskeho
samosprávneho kraja

Festival z verejných
zdrojov podporil Fond
na podporu umenia

ĎAKUJEME!